

II. Ludność i urbanizacja w Polsce

4. Migracje

Migracje

- **Migracje ludności** na świecie to zjawisko naturalne, jednak od kilkudziesięciu lat jego skala jest ogromna.
- Polacy zmieniają swoje miejsce pobytu m.in. w poszukiwaniu lepszej pracy, dogodniejszych warunków mieszkaniowych czy w celach edukacyjnych.
- Opuszczają nasz kraj i osiedlają się w innych miejscach, państwach.

Czym są migracje – najważniejsze pojęcia

- **Migracjami** – nazywamy wszelkie przemieszczenia ludzi, związane ze stałą bądź czasową zmianą miejsca pobytu lub zamieszkania (inna miejscowość, województwo lub państwo).
- **Imigracja** – przyjazd osób, osiedlenie się ludności w danym kraju na pobyt stały lub długotrwały.
- **Emigracja** – wyjazd z kraju ojczystego do innego państwa na pobyt stały lub długotrwały.
 - **Deportacja** – przymusowa zmiana miejsca zamieszkania wywołana naruszeniem prawa przez osobę deportowaną.
- **Reemigracja** – ponowna emigracja (osoba mająca status emigranta osiedla się w kolejnym państwie) lub powrót z emigracji do kraju.
 - **Repatriacja** – powrót do ojczyzny osób, które przymusowo zmieniły miejsce zamieszkania z powodu wysiedlenia, zmiany granic politycznych, wymiany ludności.

Saldo migracji

→ Wielkość zmian migracyjnych przedstawia **saldo migracji**.

saldo migracji = liczba imigrantów – liczba emigrantów

→ Jeśli w określonym czasie więcej osób wyjedzie z danego obszaru na stałe, niż się na nim osiedli, wtedy saldo migracji jest ujemne (w przeciwnym wypadku przyjmuje ono wartość dodatnią).

Migracje wewnętrzne – odbywają się na terenie danego kraju (jedynie wewnątrz jego granic).

Migracje zagraniczne (migracje zewnętrzne) – zachodzą w sytuacji, gdy ludność przemieszcza się poza granice danego kraju.

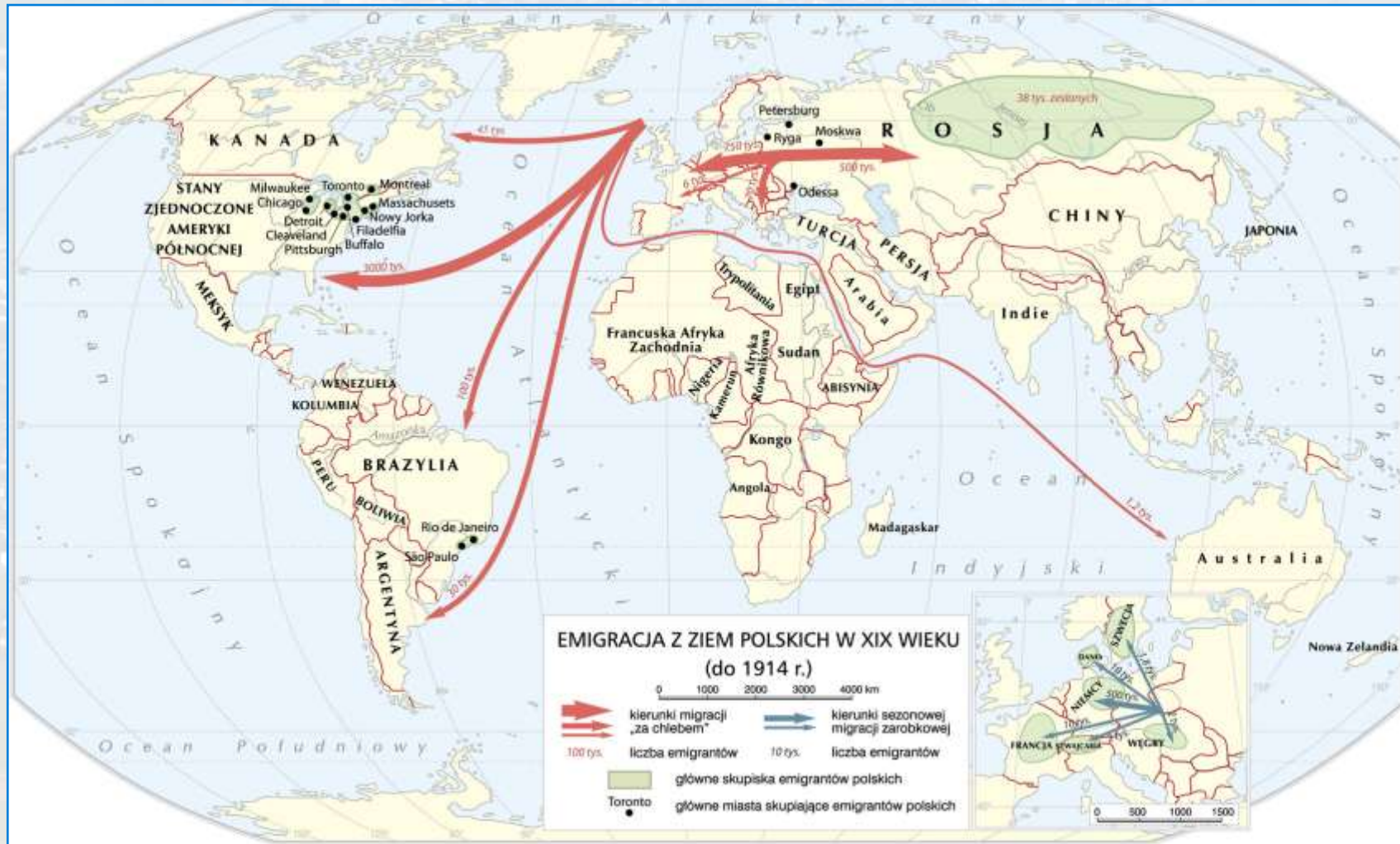
Migracje Polaków w latach 1795-1914

- Pod koniec XVIII (w zasadzie od 1795 r.) i w XIX wieku, w związku z niewątpliwie wyjątkową i trudną sytuacją polityczną i ekonomiczną nastąpiło znaczące nasilenie migracji ekonomicznych i politycznych.
- Ruch ten trwał nieustannie także na początku XX wieku i doprowadził do znacznego ubytku ludzi (około 4-5 mln osób), szczególnie z kręgu tzw. inteligencji.

Migracje Polaków w latach 1795-1914

- Głównym powodem migracji politycznych była utrata terytorium, a także kolejne, nieudane powstania narodowe, w wyniku których z Polski uciekali:
 - konfederaci barscy, powstańcy kościuszkowscy, listopadowi i styczniowi;
- ludność migrowała z obawy przed konsekwencjami brania udziału w powstaniach – represjami, czy zesłaniem w głąb Rosji.

Migracje Polaków w latach 1795-1914

- Migracje ekonomiczne występowały szczególnie od połowy XIX wieku, kiedy emigrowano “za chlebem”,
 - nieudane powstania, pogorszenie warunków ekonomicznych, czy też strach o własne życie sprawiały, że bardzo pręźnie rozwijające się kraje obu Ameryk (rozwój kapitalizmu) były znacznie atrakcyjnym miejscem dla polskiej ludności;
 - na Polskich terenach wiejskich pojawiło się zjawisko bezrobocia, przeludnienia i biedy;
 - najczęściej emigrowano do:
 - Ameryki Północnej: USA i Kanady,
 - Brazylii,
 - rzadziej do Argentyny i Australii;
 - Europy:
 - Anglii (Wielkiej Brytanii),
 - Belgii,
 - Niemiec,
 - Szwajcarii,
 - Francji.

Migracje Polaków w latach 1914 - 1918

- Wraz z wybuchem I wojny światowej w 1914 roku, nastąpiła kolejna znacząca fala migracyjna, przyczyniająca się do występowania do roku 1918:
 - emigracji przymusowych,
- Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 roku:
 - nastąpiła reemigracja – powrót około dwóch milionów Polaków,
 - w związku z ustaleniem granic oraz wolnością nastąpiły liczne migracje wewnętrzne.

Migracje Polaków w latach 1918 – 1939

- W okresie dwudziestolecia międzywojennego (w latach 1918 – 1939):
 - migracje zagraniczne, wg różnych szacunków dotknęły ok. 2 mln Polaków;
 - występowały głównie emigracje ekonomiczne:
 - ze względu na trudną sytuację ekonomiczną sytuacja finansowa znacznego odsetka ludności uległa pogorszeniu:
 - w związku z kosztowną odbudową państwa (koniecznością wielu ważnych inwestycji);
 - przyczyniło się to do emigracji części ludności z klasy średniej oraz będących rolnikami;
 - emigrowano głównie do bogatszych lub rozwijających się pręźnie krajów:
 - około 50% – do Europy Zachodniej (głównie emigracje czasowe i sezonowe – związane z pracą zarobkową);
 - około 40% – krajów obu Ameryk,
 - większość emigracji odbyło się w latach 20. XX wieku – głównie do USA,
 - w latach 30. XX wieku nastąpiło osłabienie emigracji spowodowane było światowym kryzysem gospodarczym:
 - szczególnie dotknął on Stany Zjednoczone, które w następstwie zastrzyły swoją politykę imigracyjną (wjazd do USA stał się od tego okresu już trudny);
 - Polacy zaczęli wybierać na miejsce swoich wyjazdów głównie: Meksyk, Brazylię, Argentynę, Urugwaj, Australię i Palestynę (terytorium mandatowe, będące pod kontrolą brytyjską);
 - dodatkowo na początku lat 30. XX wieku wystąpiła znaczna fala reemigracji.

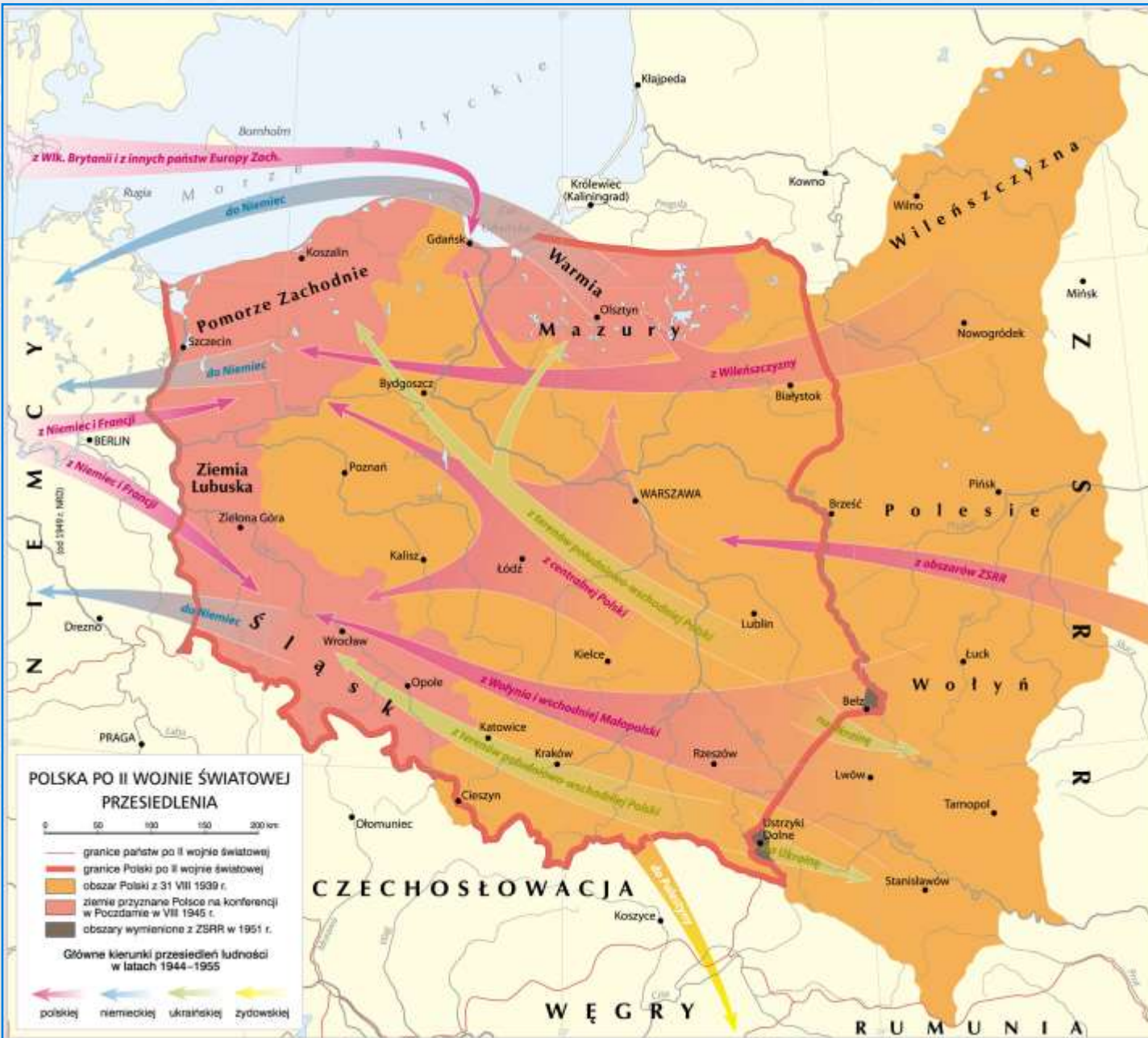
Migracje Polaków w latach 1939 – 1945

- Bardzo duża fala migracyjna była związana z II wojną światową, kiedy to migracje zagraniczne, według różnych szacunków dotknęły do 5 mln obywateli Polski.
- Polityka, którą prowadziły hitlerowskie Niemcy i stalinowska Rosja sprawiła, że nastąpiły liczne emigracje przymusowe:
 - Żydów:
 - przesiedlenia do obozów pracy (robotnicy i dzieci) i koncentracyjnych,
 - ucieczki z kraju;
 - cywilów:
 - wysiedlenia z terenów III Rzeszy,
 - wywóz wielu osób na obszar Niemiec – jako przymusowych robotników,
 - deportacje do ZSRR,
 - wywóz ; ludność była często “ewakuowana” lub po prostu “uciekała”);
 - żołnierzy i osób czynnie zaangażowanych w obronę kraju:
 - ucieczka z kraju i walka z okupantami spoza granic kraju,
 - wywóz jeńców.

Migracje Polaków w latach 1945 – 1950

- Kiedy granice Polski, po zakończeniu II wojny światowej uległy zmianom, nastąpiły znaczne migracje wewnętrzne i zewnętrzne.
- Migracje, według różnych szacunków objęły około 7,5 mln mieszkańców.
- Nastąpiły one w wyniku:
 - napływu do kraju na tereny tzw. Ziem Odzyskanych znacznej ilości polskiej ludności, która po ustaleniu nowych granic znalazła się poza terytorium Polski na terenach: zachodniej Ukrainy i zachodniej Białorusi;
 - dołączenia do naszego terytorium terenów zachodniej i północno-wschodniej Polski,
 - nastąpiły wysiedlenia znacznego odsetka ludności niemieckiej,
 - dotyczyło to terenów Mazur, Wielkopolski i Śląska;
 - powrotu do kraju ludzi, którzy wcześniej z niego wyjechali:
 - uciekli ze strachu o własne życie,
 - zostali przymusowo przesiedleni (repatriacja),
 - w celach zarobkowych (emigracji zarobkowej).

Migracje Polaków w latach 1950 – 1970

- Od początku lat 50. XX wieku migracje uległy znacznemu ograniczeniu.
- Władze komunistyczne PRL (zależne od b. ZSRR) prowadziły politykę izolacji od krajów zachodu, które stosowały politykę demokracji.
- W tym czasie większość migracji było po prostu nielegalnymi ucieczkami z Polski.
- Występujące nieznaczne fale migracyjne związane były tylko z:
 - repatriacją Polaków z terenów byłego Związku Radzieckiego,
 - akcją łączenia niemieckich rodzin (w latach 1956 – 1959),
 - prześladowaniami ludności żydowskiej i wyjazdem wielu z nich w 1968 i 1969 r. (wyjechała największa część Żydów):
 - nastąpiły emigracje polityczne Żydów do krajów zachodnich, Stanów Zjednoczonych lub Izraela.

Migracje Polaków w latach 1970 – 1989

- Od początku lat 70. XX wieku, mimo że trudno było wtedy Polskę opuścić, zaczęły w coraz większym stopniu nasilać się (jako głównie nielegalne ucieczki):
 - emigracje ekonomiczne:
 - miały one związek z trudną sytuacją ekonomiczną – brakiem perspektyw na poprawę sytuacji gospodarczej w kraju, rosnącą dysproporcją pomiędzy krajami kapitalistycznymi i komunistycznymi;
 - emigracje polityczne:
 - największa fala tych emigracji nastąpiła w latach 80., na skutek wprowadzenia stanu wojennego i nasilenia represji w stosunku do opozycji,
 - w czasie jej trwania 1 milion Polaków opuściło ojczyznę,
 - była to tzw. **emigracja solidarnościowa**.
 - Polacy wyjeżdżali głównie do:
 - RFN (obecnych Niemiec), Francji, Austrii, Szwecji, Stanów Zjednoczonych i Kanady.
 - Zdecydowaną większość emigrantów stanowili mieszkańcy miast.

Migracje Polaków od 1989 roku do dziś

- Od roku 1989 r., po upadku systemu komunistycznego w Polsce, zaistniały nowe możliwości do wzmożenia migracji, które w coraz większym stopniu stawały się legalne i dotyczyły przede wszystkim poprawy sytuacji ekonomicznej (**migracje ekonomiczne**).
- Kraje dla Polski wcześniej niedostępne zaczynały się przed nią otwierać (powoli znoszone były formalności związane z przekraczaniem granic, np. wizy).
- Największa fala emigracji ekonomicznych, nastąpiła po przystąpieniu Polski do struktur Unii Europejskiej w maju 2004 roku.
- Polacy zyskali wówczas możliwość pracy w innych krajach:
 - początkowo tylko w kilku: Wielkiej Brytanii, Irlandii i Szwecji,
 - później także w innych, np.:
 - od 2006: Finlandii, Grecji, Hiszpanii, Portugalii, Włoszech,
 - od 2007: Holandii i Luksemburgu,
 - od 2008: Francji,
 - od 2009: Danii i Belgii,
 - od 2011: Niemczech i Austrii.

Migracje na terenie RP po 1989 roku

- Dodatkowo od początku lat 90. XX wieku Polska stała się ważnym krajem tranzytowym (przystankiem do Europy Zachodniej), szczególnie dla migrantów pochodzących z Azji i innych biedniejszych regionów świata.
- Po wstąpieniu do Unii Europejskiej nasz kraj powoli stawał się bardzo atrakcyjny (w wyniku szybkiego wzrostu poziomu życia mieszkańców Europy Zachodniej) dla wielu ludzi pochodzących z krajów biedniejszych:
 - Azji Południowo-Wschodniej (Wietnamu),
 - b. ZSRR (Ukrainy, Rosji, Kazachstanu, Armenii i Białorusi),
 - Afryki.
- Szacuje się, że w Polsce przebywa obecnie około 250 tysięcy nielegalnych imigrantów.
 - Trudnią się oni zazwyczaj przy słabo opłacanych pracach, których Polacy często po prostu nie chcą wykonywać:
 - np. prace budowlane i porządkowe.
- Do Polski w celu pracy, przyjeżdżają także coraz częściej obcokrajowcy z bogatych państw Europy Zachodniej.
 - Zwykle zajmują oni wysokie stanowiska w korporacjach międzynarodowych.

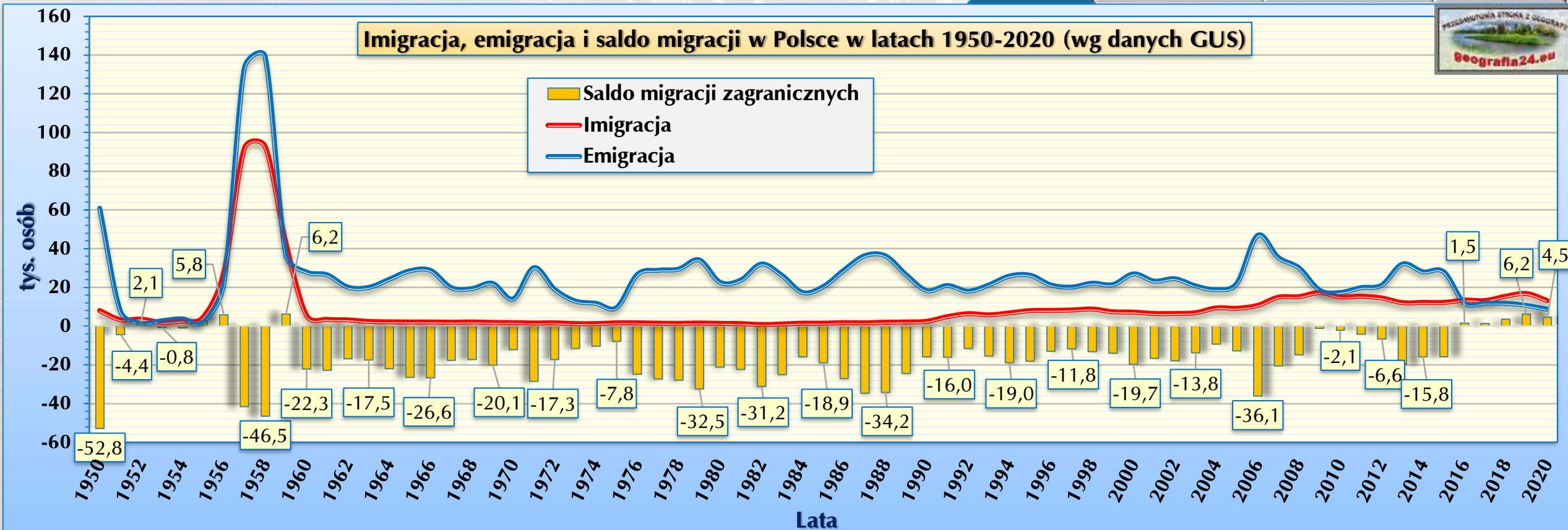

Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały

- Od zakończenia drugiej wojny światowej, praktycznie każdego roku (wyjątkiem są niektóre lata do 1959 r.) saldo migracji zagranicznych (zewnętrznych) na pobyt stały było w Polsce ujemne,
 - czyli więcej osób decydowało się na wyjazd, niż na przyjazd.
- Wyjątkiem (zobaczmy czy będzie się to dalej powtarzało) był 2016 rok i kolejne, kiedy to więcej osób przyjechało na pobyt stały niż wyjechało.

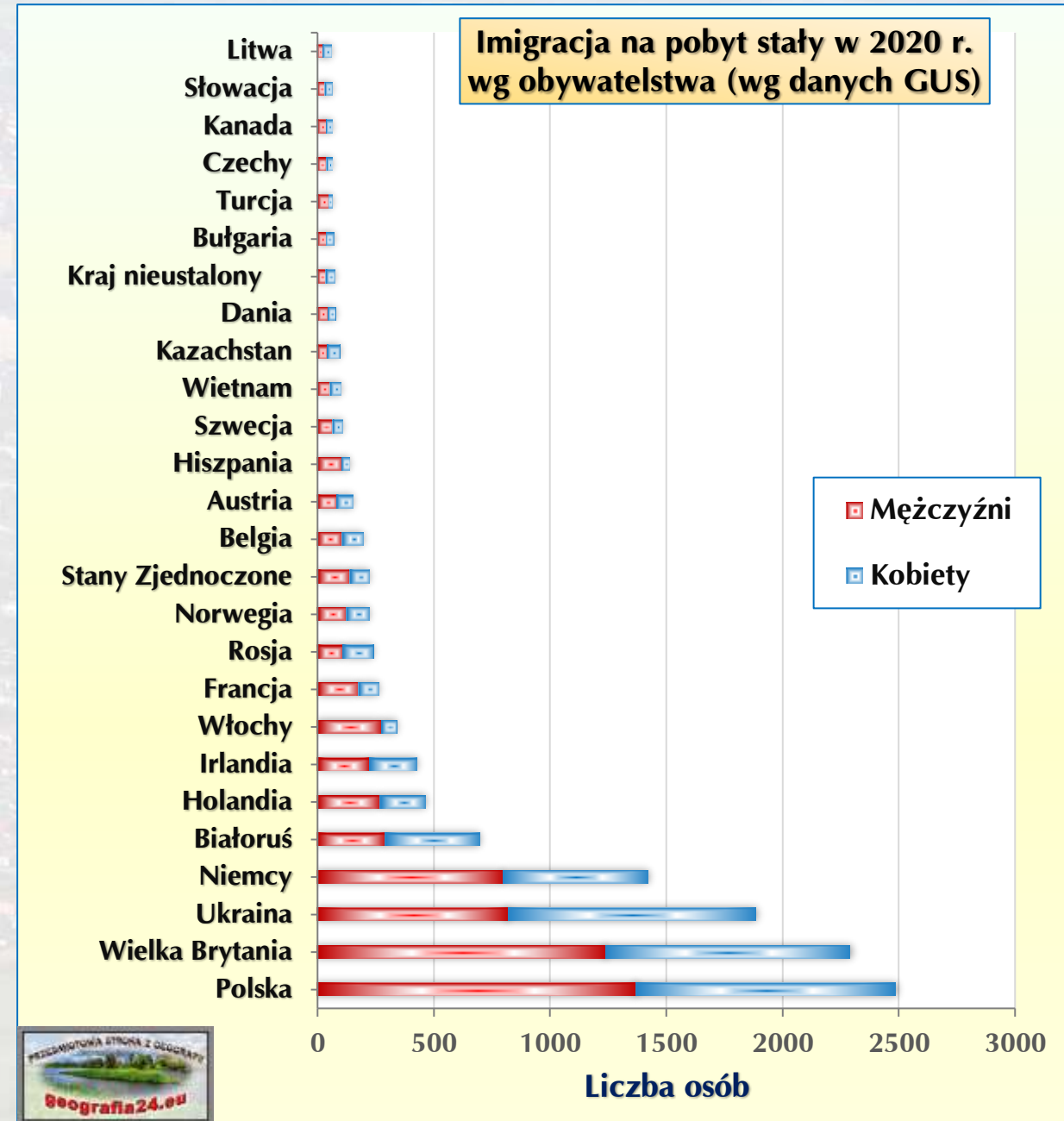
ROK	EMIGRACJA	IMIGRACJA	SALDO
1970	14099	1929	-12170
1980	22724	1565	-21159
1990	18440	2626	-15814
2000	26999	7331	-19668
2010	17360	15246	-2114
2012	21200	14583	-6617
2016	11970	13475	1505
2020	8780	13263	4483

Imigracja, emigracja i saldo migracji w Polsce w latach 1950-2020 (wg danych GUS)

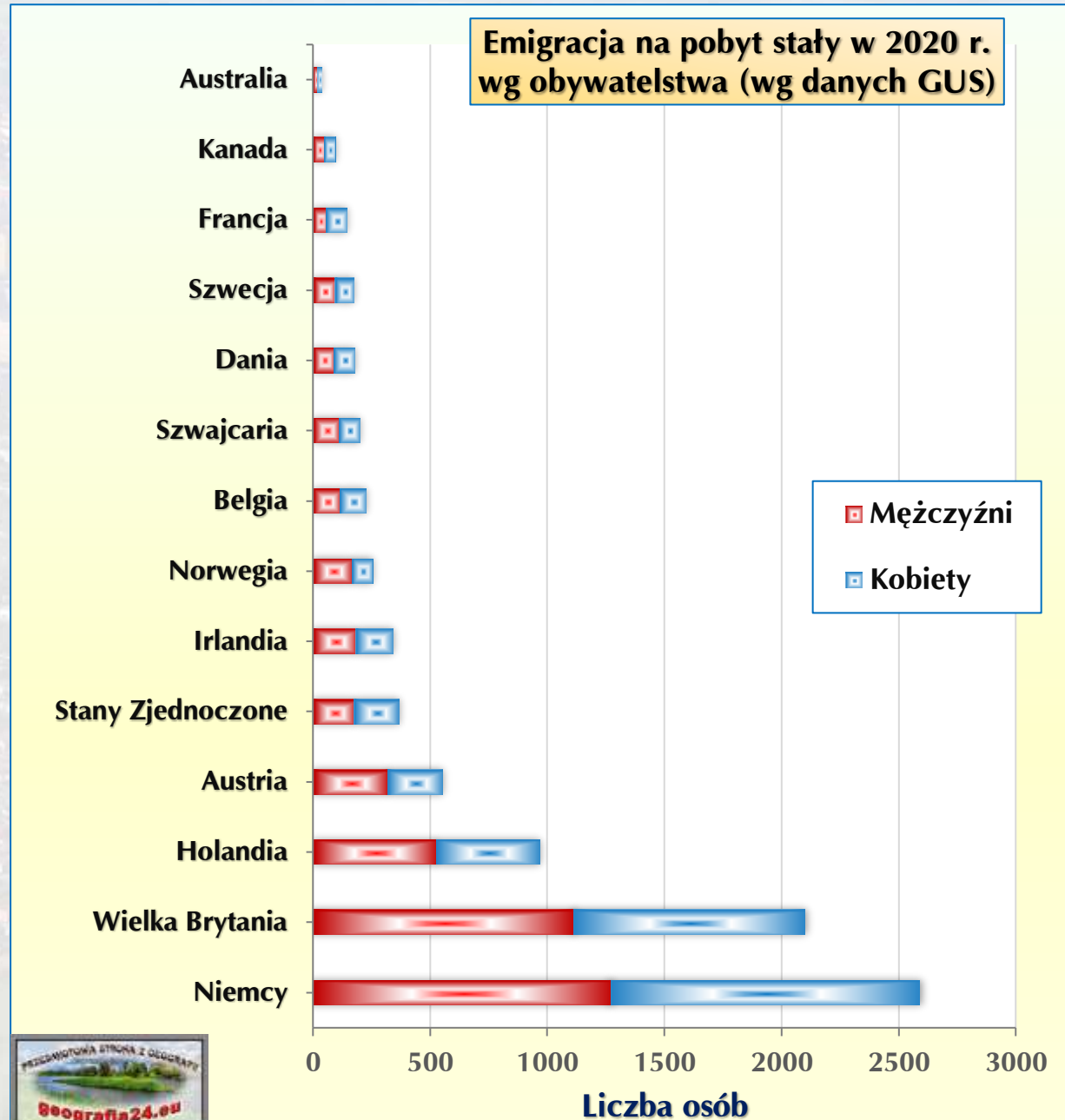
Migracje zagraniczne na pobyt stały – imigracje

- Większość **imigrantów** zwykle stanowią **Polacy** powracający do kraju i są to tzw. **reemigracje**.
- Wracają oni z emigracji w Wielkiej Brytanii, Irlandii, Niemiec, Stanów Zjednoczonych i Kanady.
- Rządziej migrantami są obywatele niebędący Polakami lub posiadający wcześniej obywatelstwo jednego z krajów UE.
- W 2020 roku z ogólnej liczby 13263 osób, najwięcej imigrantów przyjechało do Polski na pobyt stały z:
 - z krajów europejskich:
 - głównie z Wielkiej Brytanii, Ukrainy, Niemiec i Białorusi (w ostatnich latach notujemy coraz większe ilości),
 - w mniejszym stopniu z Holandii, Irlandii, Włoch, Francji, Rosji, Norwegii, Belgii, Austrii, Hiszpanii i Szwecji;
 - z krajów Ameryki Północnej i Środkowej:
 - Stanów Zjednoczonych (największa ilość) i Kanady;
 - z krajów Azji (znacznie mniejsze ilości):
 - głównie z Wietnamu, Armenii i Kazachstanu oraz Chin;
 - z krajów Afryki (corocznie kilkaset osób):
 - głównie z Nigerii i Egiptu;
 - z krajów Australii i Oceanii (corocznie kilkadziesiąt osób):
 - Australii (zdecydowana większość).

Migracje zagraniczne na pobyt stały – emigracje

- W 2020 roku z ogólnej liczby 8780 osób, najwięcej Polaków wyjechało na stałe (**emigracje stałe**):
 - do krajów Europy – 8194 osób:
 - głównie do: Niemiec i Wielkiej Brytanii,
 - w mniejszym stopniu do: Holandii, Austrii, Irlandii, Norwegii i Belgii;
 - do krajów Ameryki Północnej i Środkowej – kilkaset osób:
 - głównie USA i w mniejszym stopniu także do Kanady;
 - do krajów Australii i Oceanii – kilkadziesiąt osób:
 - zdecydowana większość do Australii.

Migracje zagraniczne okresowe Polaków (wyjazd za granicę na pobyt czasowy)

- Od kiedy bez problemu można legalnie pracować za granicami Polski (głównie w krajach Unii Europejskiej), większość Polaków decyduje się na migracje zagraniczne okresowe.
- Ze względu na brak dokładnych danych ich wielkość oszacowano w 2019 r. na około 2,4 miliona osób (o 40 tys. mniej niż rok wcześniej):
 - w 2015 r. poza granicami naszego kraju przebywało ok. 2,4 mln osób,
 - w 2010 r. – 2,0 mln osób,
 - w 2005 r. – 1,4 mln osób,
 - w 2004 r. (tuż przed wejściem Polski do UE) – 1,0 mln osób.
- Główny powód wyjazdu to:
 - możliwość znalezienia lepiej płatnej pracy, za czym idzie polepszenie sytuacji finansowej,
 - możliwość zdobycia zatrudnienia (dotyczy to osób bezrobotnych i kończących szkołę),
 - chęć polepszenia swojej sytuacji (niezadowolenia z życia w Polsce, z warunków socjalnych),
 - chęć nabycia doświadczenia i podniesienia swoich kwalifikacji,
 - nauka języka obcego,
 - chęć poznania innych krajów.

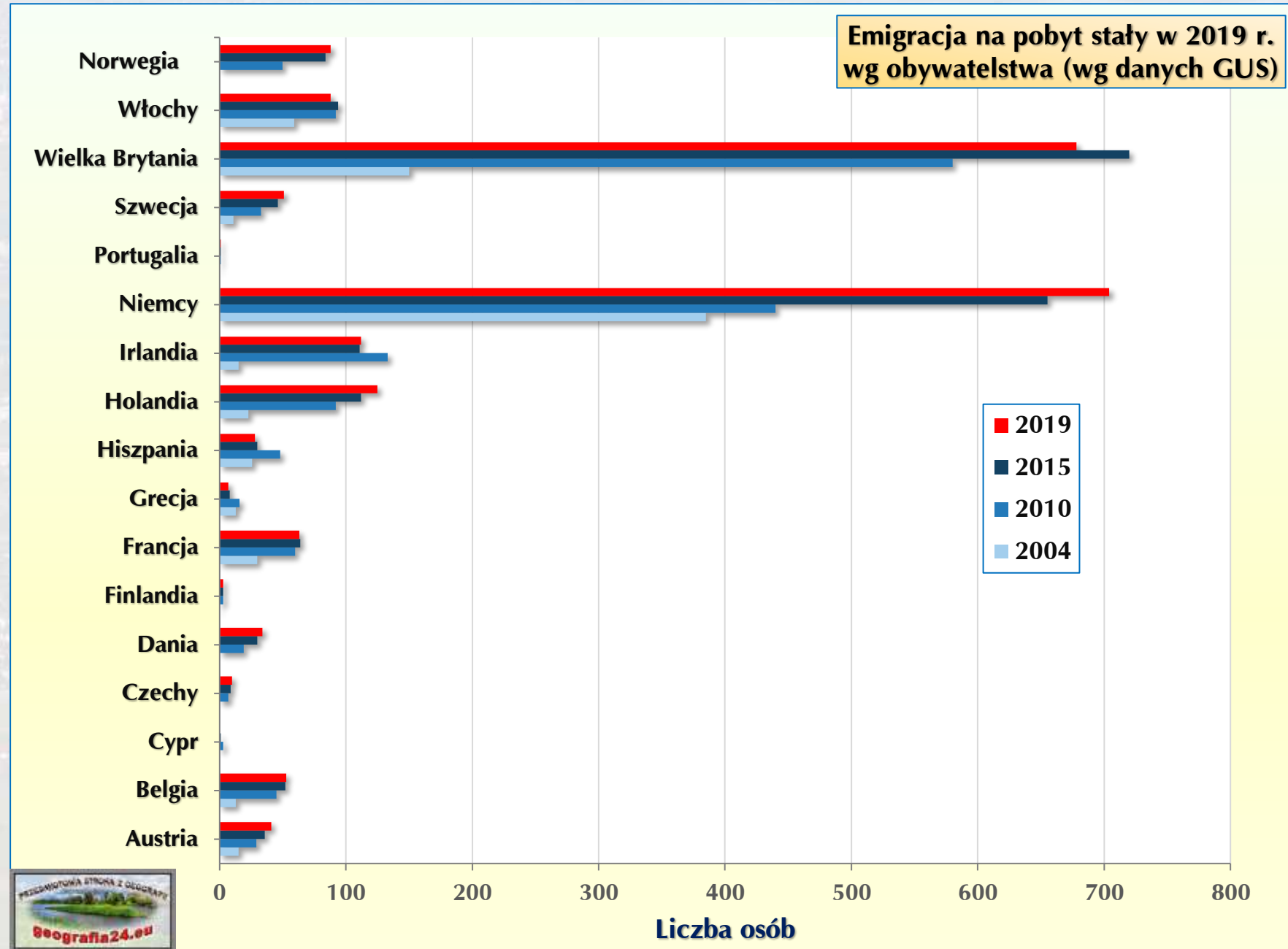
Polacy biorą udział w migracjach zagranicznych także w wyniku szybkiego wzrostu poziomu życia mieszkańców Europy Zachodniej i dostępności transportowej do tych krajów z Polski, szczególnie tanimi liniami lotniczymi (obniżyły one znacznie koszty podróży zagranicznych) oraz perspektywą uzyskania w nich lepiej płatnej pracy i możliwości pomocy finansowej dla pozostałych w ojczyźnie członków rodziny.

Migracje zagraniczne okresowe Polaków (przebywających powyżej 3 miesięcy)

→ Spośród krajów europejskich (w tych krajach przebywało większość osób – około 88,4%) Polacy najczęściej czasowo przebywali w:

- Niemczech (704 tys.),
- Wielkiej Brytanii (678 tys.),
- Holandii (125 tys.),
- Irlandii (112 tys.),
- Włoszech (88 tys.),
- Norwegii (88 tys.),
- Francji (63 tys.),
- Belgii (53 tys.),
- Szwecji (51 tys.),
- Austrii,
- Danii,
- Hiszpanii.

Migracje zagraniczne okresowe Polaków

- Według szacunkowych danych około 80% czasowych emigrantów polskiego pochodzenia przebywa poza ojczyzną ponad 1 rok (tzw. emigracja długookresowa) i należy podkreślić, że odsetek ten wykazuje tendencję wzrostową.
- W największym stopniu migrują ludzie:
 - z terenów miejskich,
 - młodzi, najczęściej w wieku 18-34 lat,
 - wysoko wykształceni,
 - np. informatycy, lekarze, architekci, pielęgniarzy, muzycy,
 - wysoko wykwalifikowani rzemieślnicy, zwykle ze średnim wykształceniem,
 - np. murarze, hydraulicy, elektrycy, kucharze i inni – tzw. “złote ręce”.
- Większość emigrantów pracuje w zawodach nie związanych z ich wykształceniem.
 - Polacy pracują w gastronomii, hotelarstwie i handlu.
- Emigrantami stają się także członkowie rodzin (małżonkowie, dzieci), którzy pozostają na utrzymaniu osoby pracującej.
 - Bardzo często ze względu na wyższy poziom opieki socjalnej i zdrowotnej decydują się tam na założenie rodziny i na dzieci.

Polacy na świecie – skupiska Polonii

→ W związku z długoterminowymi migracjami Polaków, w wielu krajach są skupiska **Polonii** (na świecie przebywa do 20 mln Polaków lub osób polskiego pochodzenia; ponad 18 mln)(uwaga: dane często są podawane szacunkowo i się mocno różnią):

- w Stanach Zjednoczonych (10,6 mln): Chicago (1,7 mln), Detroit (0,5 mln), Nowy York (0,7 mln), Filadelfia i Denver,
- w Kanadzie (0,9 mln): Toronto, Montreal i Vancouver,
- w Brazylii (1,8 mln): Kurtyba, Rio Grande do Sul, Sao Paulo,
- w Argentynie (0,45 mln): Buenos Aires, Cordoba,
- w Australii (0,2 mln): Sydney, Melbourne,
- w Kazachstanie (0,1 mln): Karaganda, Astana,
- w Niemczech (2 mln): Berlin, Dortmund, Hamburg, Duesseldorf i Essen,
- we Francji (1,1 mln): Paryż (0,3 mln),
- w Wielkiej Brytanii (0,8 mln): Londyn, Manchester,
- na Litwie (0,3 mln): Wilno (0,1 mln),
- na Ukrainie (1,1 mln): Lwów,
- na Białorusi (0,9 mln): Grodno,
- w Rosji (0,3 mln): Moskwa i Petersburg.

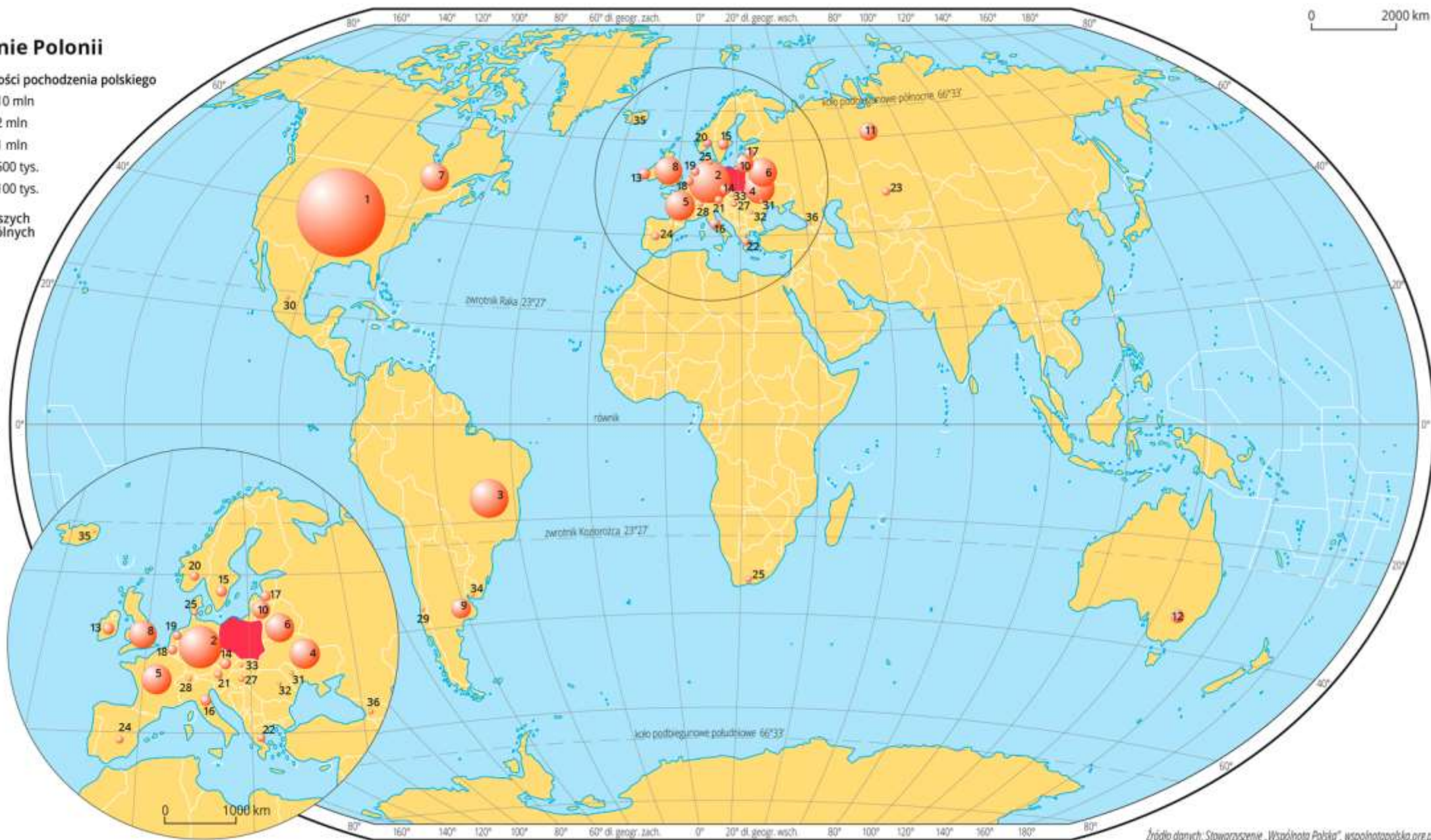

ŚWIAT

rozmieszczenie Polonii

10 min
2 min
1 min
500 tys.
100 tys.

1. USA - 10,6 mln
2. Niemcy - 2,0 mln
3. Brazylia - 1,8 mln
4. Ukraina - 1,1 mln
5. Francja - 1,0 mln
6. Białoruś - 900 tys.
7. Kanada - 900 tys.
8. Wlk. Brytania - 800 tys.
9. Argentyna - 450 tys.
10. Litwa - 300 tys.
11. Fed. Rosyjska - 300 tys.
12. Australia - 200 tys.
13. Irlandia - 120 tys.
14. Rep. Czeska - 100 tys.
15. Szwecja - 100 tys.
16. Włochy - 100 tys.
17. Łotwa - 75 tys.
18. Belgia - 70 tys.
19. Holandia - 60 tys.
20. Norwegia - 60 tys.
21. Austria - 55 tys.
22. Grecja - 50 tys.
23. Kazachstan - 50 tys.
24. Hiszpania - 45 tys.
25. RPA - 30 tys.
26. Dania - 20 tys.
27. Węgry - 20 tys.
28. Szwajcaria - 15 tys.
29. Chile - 10 tys.
30. Meksyk - 10 tys.
31. Mołdawia - 10 tys.
32. Rumunia - 10 tys.
33. Słowacja - 10 tys.
34. Urugwaj - 10 tys.
35. Islandia - 8 tys.
36. Gruzja - 6 tys.

Źródło danych: Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, wspolnotapolska.org.pl

Skutki migracji zagranicznych

→ Skutki pozytywne:

- wyraźna poprawa sytuacji materialnej emigrantów i ich rodzin,
- napływ zarówno specjalistów, jak i taniej siły roboczej,
- rozwój firm zatrudniających imigrantów (wzrost wpływów podatkowych dla Polski) i świadczących różne usługi (np. transportowe, handlowe).

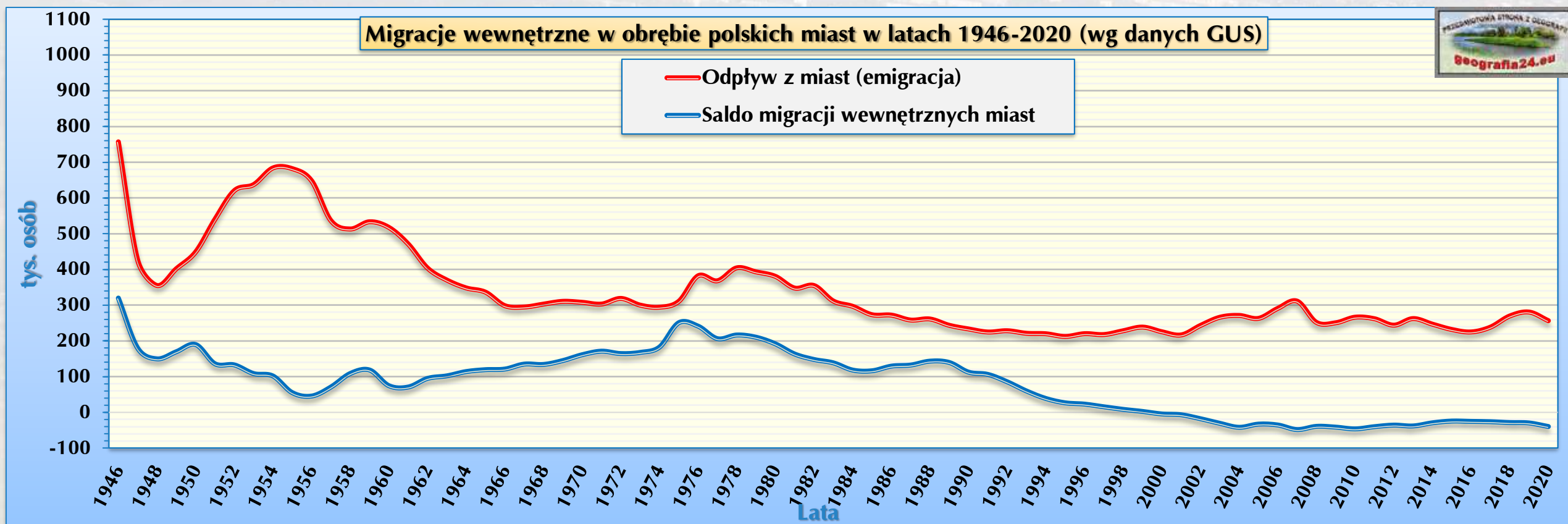
→ Skutki negatywne:

- rozłąka z rodziną,
- wzrost cen wielu usług wynikający z odpływu dobrze wykształconych pracowników (fachowców),
- wzrost tempa starzenia się społeczeństwa polskiego,
- wzrost liczby incydentów związanych z napaściami na imigrantów (np. na tle rasowym lub religijnym).

Migracje wewnętrzne w Polsce

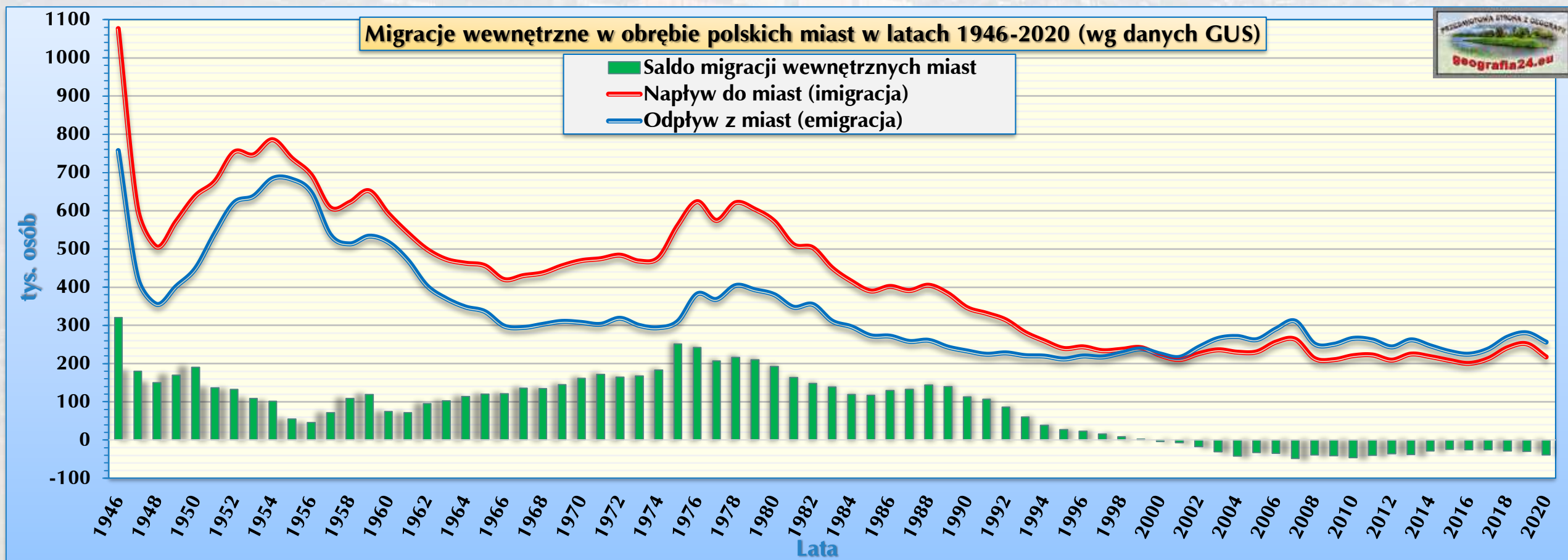
- **Migracje wewnętrzne** – odbywają się na terenie kraju (jedynie wewnątrz jego granic).
- W okresie powojennym, aż do końca XX wieku Polacy przeprowadzali się głównie ze wsi do miast.
 - Rozwijające się ośrodki miejskie oferowały zatrudnienie w przemyśle i usługach, które przynosiło większe dochody niż praca w rolnictwie.
 - Na terenach wiejskich często był brak perspektyw życiowych.
 - Dodatkowo na terenach wiejskich były trudniejsze warunki życia niż w miastach.
 - Trend ten najbardziej intensywny był w pierwszej części tego okresu, do końca lat 70.

Migracje wewnętrzne w Polsce

→ W roku 2000 r. trend migracji ze wsi do miast się zmienił:

- zanotowano pierwszy raz dodatnie saldo migracji wewnętrznych na terenach wiejskich (czyli tym samym w przypadku miast saldo było ujemne);
- napływ na tereny wiejskie związany był ze spadkiem atrakcyjności osadniczej w miastach, wynikał m.in.:
 - z kurczenia się rynku pracy,
 - wzrostu kosztów utrzymania.

Cechy migracji wewnętrznych

- **W 2020 roku migracje wewnętrzne w Polsce** charakteryzowały następujące cechy:
 - uczestniczyło w nich około 385 tys. osób (zwykle było powyżej 400 tys. osób; wpływ pandemii COVID-19),
 - **ujemne saldo migracji w miastach** na 1000 ludności: -1,6‰,
 - dodatkowo w przypadku wsi: 2,7‰;
 - większość migrantów stanowią zwykle **kobiety** (52,8%);
 - zdecydowaną większość migrantów stanowi **ludność w wieku produkcyjnym** – łącznie 70,0%:
 - w wieku 20-24 lat: 5,7%,
 - w wieku 25-29 lat: 15,2%,
 - w wieku 30-34 lat: 15,3%,
 - w wieku 35-39 lat: 11,7%,
 - w wieku 40-44 lat: 7,6%,
 - w wieku 45-49 lat: 4,6%,
 - w wieku 50-54 lat: 3,0%,
 - w wieku 55-59 lat: 2,6%,
 - w wieku 60-64 lat: 3,0%;
 - osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 23,7%;
 - osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły natomiast zaledwie 6,3%.

Cechy migracji wewnętrznych

→ W wyniku migracji wewnętrznych w Polsce w 2020 roku:

- zwiększyła się liczba ludności województw (napływ nastąpił przede wszystkim z sąsiednich województw): mazowieckiego, pomorskiego, dolnośląskiego, małopolskiego, i wielkopolskiego;
- zmniejszyła w pozostałych 11 – najbardziej lubelskiego (saldo migracji ogółem -2,2‰), i świętokrzyskiego (-1,7‰).

Województwo	Saldo migracji ogółem w ‰	Saldo migracji miasta w ‰	Saldo migracji wieś w ‰
Dolnośląskie	1,1	-1,3	6,4
Kujawsko-pomorskie	-1,0	-3,6	2,7
Lubelskie	-2,2	-3,9	-0,8
Lubuskie	-0,8	-2,4	2,0
Łódzkie	-0,7	-3,2	3,4
Małopolskie	1,0	0,0	1,9
Mazowieckie	1,9	0,9	3,7
Opolskie	-0,8	-2,4	1,1
Podkarpackie	-1,0	-2,5	0,0
Podlaskie	-1,4	-2,9	0,8
Pomorskie	1,6	-0,9	5,9
Śląskie	-0,7	-2,0	3,3
Świętokrzyskie	-1,7	-3,8	0,0
Warmińsko-mazurskie	-1,5	-2,2	-0,4
Wielkopolskie	0,4	-3,3	4,8
Zachodniopomorskie	-0,4	-1,5	1,8

Współczynnik salda migracji wewnętrznych wg powiatów w 2020 roku

→ W nawiązaniu do jednostek osadniczych (oraz do migracji regionalnych):

→ 33,7% – migracje z miast na wieś,

→ zwykle przenoszą się mieszkańcy wielkich i średnich miast, będący w średnim wieku na tereny podmiejskie, bardziej ciche i “czyste” (dzięki temu powiaty wokół wielkich miast wojewódzkich w większości odznaczają się dodatnim saldem migracji);

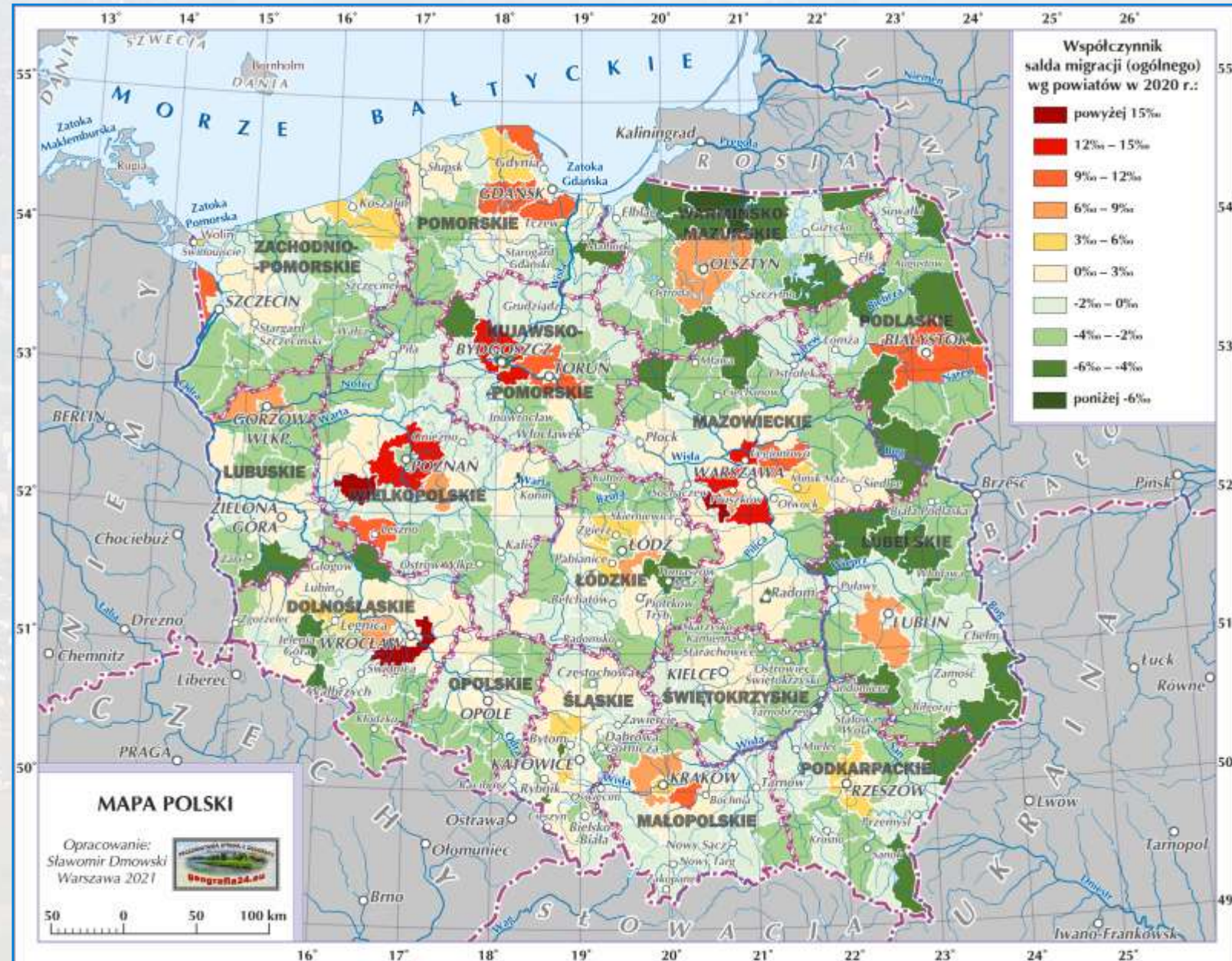
→ 26,8% – migracje z miast do miast,

→ zwykle z miast małych do średnich lub większych oraz z największych miast tworzących aglomeracje do mniejszych miast tej samej aglomeracji;

→ 23,5% – migracje ze wsi do miast;

→ 16,0% – migracje ze wsi na wieś,

→ zwykle obejmują one niewielkie odległości (często w granicach tego samego powiatu).

Przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego

→ **Saldo migracji zagranicznych (migracji zewnętrznych)** wraz z **saldem przyrostu naturalnego** kształtują **przyrost rzeczywisty**, który ukazuje zmiany liczby mieszkańców danego obszaru w określonym czasie.

saldo migracji zagranicznych = saldo przyrostu naturalnego + saldo migracji zagranicznych

→ W przypadku, gdy chcemy obliczyć współczynnika przyrostu rzeczywistego musimy otrzymany współczynnik rzeczywisty przeliczyć na 1000 mieszkańców.

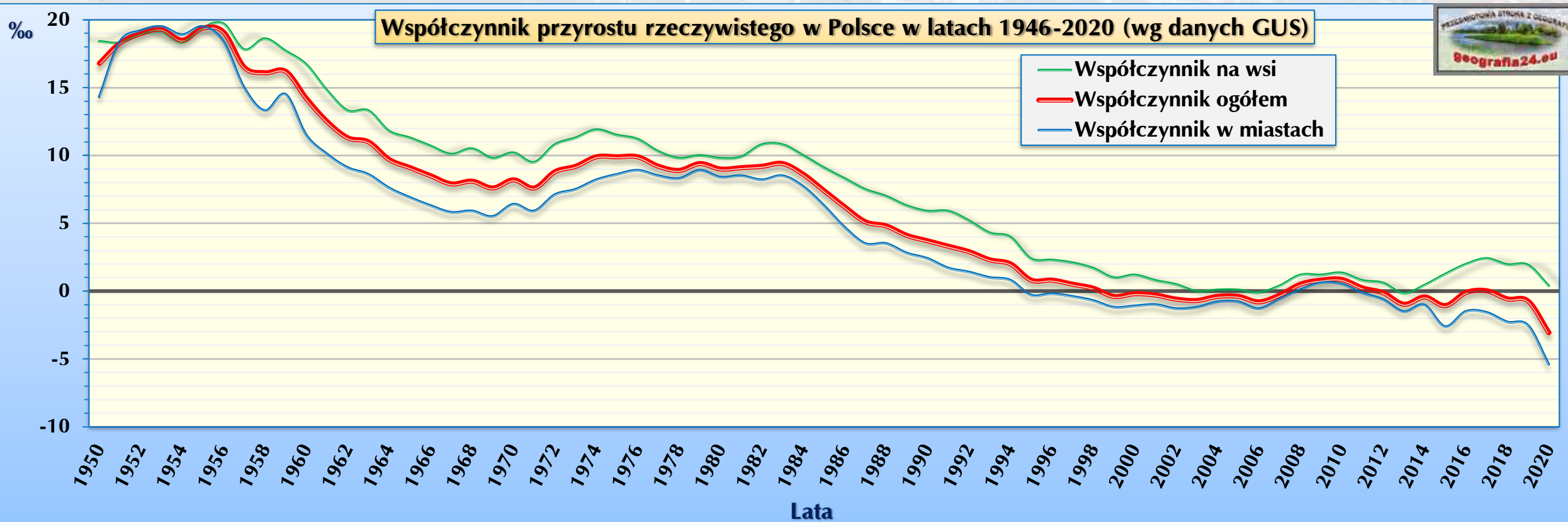
$$\textbf{Współczynnik przyrostu rzeczywistego} = \frac{\text{Przyrost rzeczywisty}}{\text{Liczba ludności}} \times 1000 \text{ ‰}$$

Przyrost rzeczywisty ludności Polski

→ Współczynnik przyrostu rzeczywistego ludności Polski:

- w latach 1997 – 2007 przyjmował wartość ujemną, co świadczyło, że liczba ludności w Polsce realnie spadała,
- w latach 2008 – 2011 odznaczał się lekko dodatnimi wartościami,
- od roku 2012 jest najczęściej “co roku na lekkim minusie”.
 - w 2020 roku był już stosunkowo słaby (“na dużym minusie”) poziomie $-3,1\text{‰}$, co wynika z dwóch składowych:
 - **ujemnego przyrostu naturalnego** ($-3,2\text{‰}$ – wpływ pandemii COVID-19),
 - sytuację nieco uratował lekko **dodatni bilans salda migracji zagranicznych** ($+0,1\text{‰}$).

KONIEC

Materiały pomocnicze do nauki
Opracowane w celach edukacyjnych (niekomercyjnych)

Opracowanie i redakcja: *Sławomir Dmowski*
Kontakt: *kontakt@geografia24.eu*

WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE
- KOPIOWANIE ZABRONIONE -